

N:o 12.

Af Herr **Adelsköld**: *Angående anvisande af ett anslag å 800,000 kronor för uppförande af en till inrymmande af nya samlings-salar för Kamrarne afsedd byggnad å södra delen af den till Riksdagens hus hörande tomt m. m.*

Sedan Riksens Ständer i December 1865 bifallit Kongl. Maj:ts proposition rörande förändrad representation, inreddes det nuvarande riksdagshuset så godt omständigheten medgaf, för att kunna nödtorftigt inrymma de, något öfver ett år derefter, första gången sammanträdande Kamrarne.

Under sådana förhållanden var det icke att vänta, det byggnaden, eller rättare de tvenne för helt andra ändamål uppförda gamla hus, med olika höjd af våningarne, som skyndsammast sammanlogos och ändrades till inredningen, skulle fullt tillfredsställa de fordringar på ändamålsenlighet och rymlighet, hvilka äro nödvändiga vilkor, för att Riksdagens viktiga förhandlingar skola med minsta tidsutdrägt och bekvämlighet kunna försiggå; och jag tror att ingen, vid den tiden, ansåg den gjorda anordningen annat än provisionel, samt att icke Riksdagen, så snart omständigheterna medgäfvé, skulle inrymmas uti ett palats, mera värdigt svenska folkets ombud.

Erfarenheten har också, under de år som förflutit, visat det nuvarande riksdagshusets olämplighet för sitt ändamål, ej blott deruti, att Kamrarnes samlings-salar lemna mycket öfrigt att önska i bekvämlighet, utrymme, akustiskt hänseende, utan framför allt deruti, att värme- och ventileringsinrättningen, hvilken icke lär kunna förbättras, åstadkommer ett drag, högst menligt för ledamöternes helsa. Då härtill kommer:

att någon ytterligare utvidgning af samlingsrummen och platserna deruti icke vidare kan göras, och att dessa rum således, redan om ett

eller annat år, äro otillräckliga för att rymma det växande antalet ledamöter;

att läktarne såväl för tidningsreferenter som allmänheten äfven äro allt för trånga och obeqväma för uppmärksamt åhörande af förhandlingarne;

att biblioteket, som årligen tillväxer högst betydligt, inom kort saknar nödigt utrymme, och att inga lokaler finnas för tillfälliga Utskott, hvilka måste sammanträda än här och än der

synes tiden vara inne, att innan det blifver för sent, besluta om byggnad af ett nytt riksdagshus, eller tillbyggnad af det nuvarande, så att det motsvarar det oundgängliga behovet.

Såsom plats för ett nytt riksdagshus har ifrågasatts Helgeandsholmen och norra ändan af Karl XIII:s torg. Hvad platsen å Helgeandsholmen beträffar, har den hufvudsakligen emot sig de högst betydliga kostnader som skulle uppkomma genom Kongl. hofstallets flyttning, planeringar, kajbyggnader, inlösen af byggnader m. m. Å norra delen af Karl XIII:s torg åter är förhållandet gynsamare. Inga byggnader hindra här uppförandet af ett nytt riksdagshus, torget är tillräckligt stort för att tåla vid den jemförelsevis obetydliga inskränkning, som härigenom skulle förorsakas, och byggnaden, liggande fri på och dominerande i fonden af de vackra planteringarne, skulle otvifvelaktigt å denna plats erhålla såväl ett fördelaktigt läge, som väsentligt bidraga till hufvudstadens förskönande.

Hvilkendera af dessa platser som valdes, kommer emellertid bygandet af ett nytt riksdagspalats att föranleda till betydliga kostnader, uppgående till flera millioner, hvilket kan undvikas, om den nuvarande byggnaden utvidgas åt sjösidan, medelst uppförandet af tvenne nya sammanbyggda flyglar, inrymmande större samlingsrum för Riksdagens båda Kamrar, m. fl. lokaler i ungefärlig öfverensstämmelse med en förslagsritning, upprättad för ändamålet af Slottsintendenten m. m. Jacobson.

Enligt denna ritning skulle Första Kammarens samlings-sal blifva 85 fot lång, 62 fot bred och 36 fot hög, med platser för 194 ledamöter, under det att den nuvarande salen är endast 58,2 fot lång, 41 fot bred och 27,4 fot hög, rymmande 134 ledamöter — och Andra Kammarens, 85 fot lång, 79 fot bred och 36 fot hög, med plats för 296 ledamöter — och således antagligen tillräckliga för en ganska lång framtid. Emellan båda Kamrarne skulle inrymmas ett samtalsrum 44 fot långt, 25 fot bredt och 26 fot högt.

Uti nybyggnaden skulle vidare inrymmas en halfrund bibliotekssal, 85 fot lång, 17 fot hög, med radie af 45 fot, rum för böcker, papper,

rymlig restauration, lokal för Justitieombudsmannen, läse- och samtalsrum för Första och Andra Kammarens ledamöter, rum för särskilda och tillfälliga Utskott m. m.

Ingång till Kamrarne är beredd genom breda och bekväma trappor såväl från husets norra som södra sida.

Det enda man egentligen skulle kunna anmärka mot den i öfrigt, som det vill synas, väl genomtänkta och smakfulla ritningen, är att dagern till Kamrarne inkommer endast från ena sidan. Denna olägenhet bör emellertid lätt kunna afhjelpas derigenom, att sidofönstren igenmuras, och dager och ljus insläppas från taket, hvarigenom vinnes att buller utifrån bättre utestänges, samt att drag från fönstren förekommes.

Kostnaden för denna ifrågasatta tillbyggnad skulle, enligt Herr Jacobsons förslag, uppgå till 800,000 kronor, och då prisen på arbete och materialier nu synas vara i fallande, borde detta belopp vara fullt tillräckligt.

Genom denna ändring och tillbyggnad af det gamla riksdagshuset erhåller byggnaden visserligen icke det monumentala utseende, som varit önskvärdt och som skulle kunnat erhållas, om densamma uppförts på en mera fritt och öppet belägen plats; men å andra sidan vinnes derigenom en betydlig besparing i kostnad, vidare att riksdagsarbetena obehindradt kunna pågå medan tillbyggnader och ändringar verkställas, samt att den nuvarande platsen är jämförelsevis tyst och lämplig för dessa arbeten, såsom varande belägen på en utskjutande holme och i närmaste grannskap med de förvaltande embetsverken.

Skulle Kamrarne besluta riksdagshusets utvidgning på ofvan föreslaget sätt, så borde, under förutsättning att arbetet börjades 1879, 1882 års Riksdag kunna samlas i de nya salarne, eller just vid den tid, då utrymmet i de nuvarande med all säkerhet kan beräknas vara otillräckligt.

På grund af ofvan anförda får jag vördsammast föreslå, det Riksdagen ville besluta:

att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af Slottsintendenten Jacobson uppgjorda ritningar, hvilka komma att till Stats-Utskottet aflemnas, låta å den södra delen af den till Riksdagens hus å Riddarholmen hörande tomt uppföra en ny byggnad, afsedd att inrymma två nya samlingssalar för Kamrarne jemte öfriga å samma ritningar upptagna lokaler, och i sammanhang dermed låta vidtaga de förändringar uti de nuvarande riksdagshusen, hvilka å bemälda ritningar äro föreslagne; samt

att för detta ändamål anvisa ett belopp af 800,000 kronor, jemte de medel, hvilka blifva behöfliga för anskaffande af erforderlig inredning m. m. uti de nya samlingssalarne, att utgå i mån af behof under åren 1879, 1880 och 1881.

I händelse af Riksdagens bifall till detta mitt vördsamma förslag, och då bland kostnaderna för ifrågavarande nybyggnad m. m. finnes under rubriken »ritningar och tillsyn» upptaget ett belopp af 35,000 kronor, lärer det kunna få antagas, att af denna summa äfven en nöjaktig ersättning kan och får utgå till Slottsintendenten Jacobson för det arbete och de kostnader, som han använt å de af honom uppgjorda ritningarne och kostnadsberäkningarne.

Skulle deremot Riksdagen antingen icke finna mitt förslag böra föranleda till någon åtgärd från Riksdagens sida, eller den föreslagna byggnaden af en eller annan anledning böra tills vidare anstå, tillåter jag mig vördsamt hemställa:

att Slottsintendenten m. m. E. Jacobson må, såsom ersättning för sina utgifter för oftanämnda ritningar och förslag, och det arbete han derpå nedlagdt, tillerkännas ett arfvode af 5,000 kronor, mot det att samma ritningar m. m. derefter blifva Riksdagens tillhörighet.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsammast.

Stockholm den 25 Januari 1878.

C. Adelsköld.
